

جریدہ علیہ

مشيخت جليله اسلاميه نك جريدہ رسميه بيدر

ذی القعدہ سنہ ۱۳۴۰

عدد ۷۷، ۷۶

شمديلك آيدہ بر نشر اولنور

برنجی سنہ

ادای امانت، صلہ رحم، کفر و قتل و زنا و نه صورتله اولورسه خلقه اذا ونصل اولورسه حیوانه جفا و مروتی مغل احوال و دناشتری ارتکابی تحریمدن عبارتدر . بونک هپسی بر دین، واسبابی مختلف اولسه ده السنه انبیاده اختلافی اولمایان بر ملت اولق اوزره مشروع قیلنمشدر . بونلرک ماعداسنده شریعتلر مختلف زمانلرده ، مختلف امتلر اوزرینه وضعی مصلحتک اقتضا و حکمتک ایجاب ایتدیکی احکامده اراده الهیه کوره تفاوت ایتشلردر . « مسرودات آنفهدن وحدانیت الهیهک اصالتی ظاهر اولاجنی کبی انکشاف فکرینک ادیانک احکام اصلیه سنده متصور اولیوب آنجق مصالح اممه راجع بولنان شرایعده ممکن اولاجنی ده تبیین ایدر .

شوکتی

دارالحکمه دن سوریلان بعض سؤالره جواب

سؤال ۷

قرآن عظیم الشانده حکمت حقنده برچوق آیات جلیله وارددر . (۱)
حکیم اولق نه دیمکدر و نه به متوقفدر ؟ حکمای اسلامیه دن متقدمین و متأخرینک اختلافلری هانکی نقطه لردر .

ج

(ح گ م) ماده سی لسان عربده علی الاطلاق برشیدن برشینی منع ایتک یاخود اصلاح مقصدی ایله برشینی محافظه ایتک، یعنی فساد و تغیردن منع ایتک معنانه موضوع اولوب دلالت ایلدیکی دیگر معالره بپ بومنع معناسنی متضمن درلر .
مثلا حیوانی حرکاتنده سربست بر اقامدینی ایچون آغزنده کی که - حکمه - ظلمه مانع اولسی لازم کلدیکی ایچون فصل خصوصت ایدن ذاته حاکم ، قضاسنه حکم دینیلدیکی گبی انسانی جهل و سفه دن منع و محافظه ایدن فضیله ده حکمت دینیلده شددر . حکمت اصل وضعه نظراً احکام کی مصدر و برشینی قصورسز ، متین ولایقی وجه ایله تسویه ایتک معنانه ایسه ده صرفاً نفسک کمال عامی و عملیسنه اطلاق اولنورکه علم و عقل ایله حقه اصابت ، عملی معلومه موافق اوله رق تحصیل ایتک ، حقائق موجوده نک - علی قدر الامکان - حالت نفس الامریه سنی بیلیمک گبی معانی فاضله ایله تعریف ایدلمشدر .

حکمت جناب حقّه استناد ایدلدیکی وقت اشیایی کنهی ایلّه بیلّمک، بدیع واکمل
توله رقی یاراتمق گگی بر معنا افاده ایدر .

حکمتک برده استعمال فلسفیی واردر که فنون متعدده به انقسام ایدن فلسفه نک
عنوان مخصوصی در .

قرآن کریمه شرفوارد اولان حکمت بالطبع فلسفه معناسنه اولان حکمت اولمدیغندن
معانی متقدمه دن بری ویا اکا مائل دیگر بر معنا ایلّه تفسیر اولومشددر .

حکیم لفظی - عالم معناسنه اولان علیم گگی - حاکم - مبدع معناسنه اولان بدیع
گگی - اسم فاعل صیغه سیله محکم، ذی حکمت، یعنی حکمته صاحب اولوق مغالرنده مستعمل
اولوب قرآن کریمه بومعنا لک دردنده استعمال بیورلمشددر .

ذی حکمت، حکمتله متصف، یعنی حکمت دینیلان فضیله مالک وصاحب اولوق
دیمک اولان حکیمک مصداق حقیقیسی افضل علوم اولان علم ازلی الهیه ایلّه اشیانک
سنخ وحقیتلرینی احاطه، یدقدرت وابداعی ایلّه بدایع کائناتی خلق وایجاد بیوران
جناب حقدر .

افسانلره کانجه حکمای حقیقه حکمتخانه ازلیدن اقتباس انوار حکمت وکمال ایلّه
حواس وعقولک وصول واطلاعندن عاجز بولندینی حقایق تعلیم ایدرک سعادت حقیقه نک
طریق استقامتنه هدایت وارشاد بیوران رسل کرام - علیم الصلاة والسلام - حضراتی
ایلّه انلرک علوم و معارفه، اخلاق فاضله سنه وارث اولان ذوات عالیّه در .

اشخاص سائریه حکیم اطلاقی بر امر نسبی در . هر شعبه فلسفه ده اکتساب ممارسه
ایتمش ویا رزانت آراء و اصابت افکار ایلّه اقران و معاصر لرینه تفوق ایلش اولان ذواته حکیم
دینیلّمکده در . مع مافیه حکیم اولمقلق بدرجهیه قدر حقائقک اعماق خفا سنه انفاذ نظر
ایده بیلّمک، افعال وحرکاتده مطرّد و آهنگدار بر اعتدال وانتظام ارانه ایلّمک والحاصل
فکراً فعلاً و اخلاقاً نمونه کمال اولمغه وابسته در که بوده فضیلت حکمتک شخصده بر ملک،
بر سبجه حاله گمسی در . بناء علیه یالکیز قواعد علوم وفلسفه یی تعلم وحفظ ایتک ویا بعضاً
حق و حقیقه اصابت ایلّمکله انسانک حکیم اولمایه جفی آشکاردر .

بویله بر سبجیه مالک اولمقلق بر موهبه مخصوصه الهیه در . تعلیم وارشاده سعی وکسب
آننجق استعداد مادر زادی تمیه ایلّه ساحه فعله ایصاله بر واسطه در .

حکمه: اهل حکمت دیمک اولان حکیمک جمی و بو معناه حکیم تفصیلات

دودهن مستبان اولدينى وجهله اهل علم و فضيلت، صاحب كمال و فطانت ديتك اولمغله .
ماى اسلاميه عنوانيله على الاطلاق علمائ اسلاميه قصد اولتيور ايسه فرق اسلاميه
اسى آره سنده كي مختلف فيها مسائل بك چوق اولديغندن نقاط اختلافائى يوراده تئيته
ان يوقدر .

ا كر حكماى اسلاميه ايله - موضوع بحث ايديلان قرآن كريمده كي حكمت و اهل
متدن قطع نظر ايديلدرك - فلاسفه اسلام دينيمك ايسه نيورسه فلاسفه اسلامك
بى اولان مسلك فلسفى اكثر يتله ارسطو و بعضاً افلاطون مسلك فلسفى اولديغندن
لرنده مسائل فرعيده منازعه امكانى موجود ايسه ده اصولده اختلاف ايللرى متصور
در .

مثلاً : حركت ، قسمت اوليه ايله ايكيه منقسمدر . حركت توسطيه حركت قطعيه :
كت ذاته نظراً زمان اقتضا ايدر . حادثاتك بر مبدأى واردر : مبدأ كائنات عالمدر .
لارلى متفق عليهمدر . حال بوكه قداماجه حركت قطعيه نك وجود عينيى اولمديقى
كت سرعت و بطوئه نظراً ديكر بر زمان اقتضا ايلديكى ، مركبك بسيطه مبدأ اولميه جنجى
بك سلسله ممكنانه اولان علمك فعلى و انفعالى اوله بيله چكى صور ممكناتك واجبده
سم اوله جنجى تقرر ايلش ايكن متأخيريندن بر طاقم ذوات خلافه ذاهب اولمشلردر .

سوال ۸

« لاعبادة كالتفكير » بويله بر حديث شريف وارميدر ؟

بو حديث شريف وارايسه كتب حديثدن هانكي سنده موجوددر . كذا مراد حقيقى
ملى نهدر ؟ بورانه عبادت اولسون تفكر اولسون ايضاحى موجيدر .

ج

عبادت ، اقوال و اعمال ظاهره و باطنه دن محبوب و مرضى الهى اولان هر شئي
ع براسمدر . بناءً عليه صلاة ، زكاة ، صوم ، حج و جهاد برر عبادت اولدقلىرى كجى
ق قول يعنى دوعرى سويلمك ، جناب حقه محبت ، دعا و ثناء ، حمد و شكر ، رسولنه
ن ، الله و رسولنه هر خصوصده اطاعت و انقياد ، مرحمت الهيه اميدوار اولمق

عذاب الهمیدن، خوف ايلك، اخلاص نيت، امر بالمعروف، نهی عن المنكر، قومشويه، ييمه، فقيره احسان ايتك ... الخده برر عبادتدر .

عبادتك - وضع اصيلسنه نظراً - اظهار تذلل وخضوع معناسنى افاده ايتديكى، عبادت بالاختيار وعبادت بالتسخير قسملرينه انقسام ايلديكى اولجه بيان اولمشدى .
تفكر، تدبر وتأمل ايتك، مجهولك انكشاف واستحصالى ايچون معلومى ملاحظه ايتمكدر .

تفكر، معانيه، يعنى حواس ظاهره ايله ادراكى قابل اولمايان اموره متعلق برنوع ادراك اولديغندن دركه، انمايك بر خاصه سيدر .

«... لاعباداة كالتفكر» حديثدر. مشاهير ارباب حديثدن ابن حبان ايله بهقى طرفندن تخریج ايدلمشدر . برحديث ضعيف اولديغنى مشارالهما بيان ايديورلرسده افاده ايلديكى معنائك محشده شبهه يوقدر. چونكه اولاتفكر ك لزوم وفضائلى حقهده كتاب وسنتده متعدد آثار موجوددر. ثانياً: تفكر، اصل العبادات اولان معرفة اللهك مبنى عليهى اولديغى ايچون افضل عباداتدر . فى الحقيقه عهده ذمه مترتب وظائف عبوديتك لزوم وايفاسنى اعتراف، نبوت ورسالتك صدقنى، احكام شرعيه يى ناطق اولان كتب السفيهك حقيقتى، معاد وجزائلك وقوع وثبوتى تصديق واعترافه وابسته اولديغندن مكلف ايچون اول امرده بوتصديقاتك منشأى اولان معرفة اللهى تحصيل فرض عيندر . حال بوكه معرفة الله بالبدايه حاصل اولان علوم قبيلندن اولديغندن حصولى استدلال وتفكره متوقفدر .

ثالثاً عبادتك افضل انواعيدر دينلان تفكر ذكر خفيدر . زيرا ذكر، لسان ايله اولور . قرآن كريمى تلاوت، حمد و ثنا، تسبيح وتمجيد، خلقى ارشاد ايچون دلائل حكمت ووحدايتى تصوير وتذكار كى .

عمل جوارح ايله اولور . اعضائلك منهى عنها اعمالدن آزاده اولان مأمور بها اعمالده اشتغال واستغراقى گيى .

قلب ايله اولور . ذات وصفات الهميه دلالت ايدن، كيفيت تكاليفه، احكامه، اوامر ونواهيه، وعد ووعيدة تعلق ايله ين دلائلى خاطره كلن شبهه لرك جوابلرى ايله برابر تفكر ايلك، بدايع ودقائق كائناتى نظرگاه عبرته آله رقى عجائب واسرار ملك وملكوتى مشاهده وتأمل ايليه رك الوهيتك قدرت وعظمتنه استدلال ايله پيشگاه اهت وجلالنده لرزه دار خشوع وخشيت اولمق كى .

« الابد کرالله تطمئن القلوب » نظم جلیلی ایله اشارت بیوریلان ذکر قلبی افضل
 اذ کاردر . چونکه سکون واطمئنان بخش ایدن، قلبه یقین پیدا ایلین ذکر آنجق اودر .
 حال بوکه قلب مطمئن اولدقجه نه لسانک حمد و تسبیحنده نه ده اعضانک مأمور بهی ایفا
 ایله اشتغالنده بر فائده یوقدر . ذکر قلبی اصل، دیگر ذکر لتابع حکمنده اولدقلرندن درکه
 بر حدیث صحیحده ذکرک خیر لیسگیزلی اولانیدر بیورلمشدر . (خیر الذکر الحفی)
 دارالحکمه اعضاسندن

ربیه

